

Verouderde methode

Kroon en Kapteyn hebben voor hun Kroniek dezelfde opzet gekozen als Velius. Stads geschiedenis afgewisseld door nationale historie met daartussendoor wat beschrijvingen van de wispelturigheid van het Nederlandse klimaat. Wat echter in 1630 verantwoorde geschiedschrijving genoemd mocht worden, was dat niet meer in 1891. Fruin had al dertig jaar eerder zijn „Tien jaren uit de Tachtigjarige oorlog” geschreven en iets van diens kritisch hanteren van de bronnen zal toch wel tot de beide heren zijn doorgedrongen. De Kroniek maakt echter de indruk zonder enige controle op de juistheid uit diverse bronnen bij elkaar geschreven te zijn. Bij een wat nauwkeuriger vergelijking blijken hele bladzijden zonder grote wijzigingen uit Velius, Abbing of Klaas van Voorst te zijn overgenomen, een feit dat soms zelfs openlijk wordt toegegeven (blz. 119). De lezer krijgt echter niet de gelegenheid na te gaan waar de heren hun kennis vandaan halen. Een keer vond ik een aanwijzing dat er een archiefstuk geraadpleegd was (1).

Als we nagaan, wat de beide schrijvers aan eigen werk hebben geleverd, blijkt dat bijzonder weinig te zijn. Ik kreeg niet de indruk, dat de beide schrijvers voor de stof waarvoor ze bij anderen terecht konden, veel oorspronkelijk werk hebben geleverd. Klaas van Voorst komt met zijn geschiedenis tot 1826. Kroon en Kapteyn hebben voor de Hoornse geschiedenis tot dat jaar 172 van de 186 bladzijden van hun boek nodig, afgezien van de bijlagen. Nog geen 8% eigen werk is naar mijn mening een beetje aan de schrale kant.

Noodzakelijke uitgave?

Was het werk in zijn eigen tijd al verouderd, volgens hedendaagse opvattingen en methoden van historisch onderzoek is het een stoffig museumstuk. Het geschiedverhaal bestaat uit een groot aantal losse feiten die zonder in te gaan op oorzaak en gevolg aan elkaar worden geregen. Als we bijvoorbeeld gaan zoeken naar de oorzaak van de economische terugval in de 18e eeuw komen we met veel moeite terecht bij de windhandel en de Spaanse Successie-oorlog (blz. 136). En wanneer er dan zoals hier een oorzaak wordt gegeven bevredigt die niet. Want de enigszins pientere lezer vraagt zich dan onmiddellijk af, waarom in de 17e eeuw, ook een tijd vol speculatie en oorlog, de Nederlandse economie daarvan geen last had. Maar meestal gebeuren de dingen bij Kroon en Kapteyn naar het schijnt bij toeval, zoals de rellen rond

Reinier Langewagen in 1672 (blz. 129) of de twisten tussen Patriotten en Prinsgezinden (blz. 149-151). We kunnen het de beide schrijvers niet kwalijk nemen, dat ze geen rekening hebben gehouden met de kritiek anno 1984. Die treft alleen de uitgevers.

Suggesties

Natuurlijk is de vraag gerechtvaardigt: „Wat dan?”. De idee van een heruitgave van een van de bekende geschiedschrijvers is op zichzelf helemaal niet zo gek. Maar werken als die van Velius, Rijk of Abbing kunnen alleen nog maar worden uitgegeven als ze voorzien zijn van een behoorlijke inleiding en van aantekeningen. Hetzelfde wat Centen in zijn tijd met Velius deed en wat met Kroon en Kapteyn ook had moeten gebeuren. Naar mijn mening bestaat er het meest behoefte aan een goede geschiedenis van de stad van 1630 tot even na de Franse tijd. Abbing blijft daarvoor beneden de maat en bestrijkt ook niet het gehele tijdvak. Bij de archiefdienst zijn voor deze periode een aantal handschriften aanwezig die er een zeer verhelderende kijk op verschaffen. Tenminste als ze ook weer voorzien worden van een inleiding en annotaties. De historici in die tijd waren namelijk vaak zeer partijdig en ook niet bang flinke stukken van elkaar over te nemen.

Aan een geschiedenis van de stad vanaf 1800 tot heden hebben we minder behoefte. De stad is in de 19e eeuw te onbelangrijk en het verhaal te veel een deel van de vaderlandse geschiedenis om boven het niveau van de simpele dorpspraat uit te komen. Het heeft echter wel zin plaatselijke varianten van landelijke ontwikkelingen te onderzoeken, zoals uit enkele pas verschenen publikaties blijkt. Ongerust hoeven we voor de toekomst niet te zijn. Een aantal leden van onze vereniging werkt aan een uitgave van Klaas van Voorst, terwijl ook een onderzoek naar de voorlopers van Velius zijn voltooiing begint te naderen.

De herdruk van Kroon en Kapteyn heeft zeker in een behoefte voorzien. Dat bewijzen de namen van de meer dan driehonderd intekenaars aan het begin van dit boek. Voor het zakelijke risico dat de beide uitgevers hebben willen nemen past een compliment. Ik had de hieraan bestede energie echter liever aan een zinniger onderneming besteed zien worden. Maar wie weet?

Met dank aan Piet Boon voor zijn waardevolle gegevens.

(1) Blz. 8: Uit een rekening ... van 1311, berustende in het Rijksarchief blijkt ...

Afdeling Koggeland van de Nederlandse Genealogische Vereniging opgericht

„Nu ook in Hoorn een eigen afdeling van de GROOTSTE STAMBOMEN-VERENIGING ter wereld met 6.000 leden, 25 afdelingen en vele lezingen per jaar.” Zo luidt de geboorte-aankondiging van de kersverse afdeling Koggeland van de Nederlandse Genealogische Vereniging.

Genealogie of familie-onderzoek komt steeds meer in de belangstelling te staan; steeds meer mensen ontdekken, dat het niet eens zo moeilijk is, als eenmaal de eerste schreden zijn gezet.

Voor velen is de genealogie het begin van een bredere belangstelling voor hetgeen vroegere generaties deden en hoe zij het deden. De genealogische vereniging wil daarbij een hulp zijn.

Het bestuur van de nieuwe afdeling zal voorlopig bestaan uit: drs. P. J. Bolten te Zuidermeer, J. Kindt te Hoorn, W. C. Ooijevaar-de Wit te Hoorn en K. Bergsma te Oosthuizen.

De afdeling is bereikbaar bij de secretaris, de heer J. Kindt, Willemsweg 61, 1623 JB Hoorn, telefoon 02290 - 1 54 88.